

СТРУКТУРНО-ФУНКЦІОНАЛЬНА БУДОВА РЕГІОНАЛЬНОЇ ЛОГІСТИЧНОЇ СИСТЕМИ В КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНУ

Коблянська І. І.

DOI: 10.37203/kibit.2020.43.06

JEL Q01, B41, Q57, R58

KOBLIANSKA I.

КОБЛЯНСЬКА І. І.

0000-0002-7844-9786

0000-0002-7844-9786

Sumy National Agrarian University, Sumy,
Ukraine

Сумський національний аграрний університет,
м. Суми, Україна

Анотація. Сучасні трансформації змісту економічних відносин та форм їх організації на логістичних засадах визначають необхідність трансформації й діяльності органів влади з метою забезпечення адекватності здійснюваних регулювальних заходів. Це особливо актуально з точки зору збалансування цілей функціонування регіону в умовах сталого розвитку та логістичних структур, що функціонують у регіональному просторі. Імплементация методології логістики в управлінні регіональним розвитком реалізується через формування, абстрактне моделювання, аналіз функціонування регіональної логістичної системи. Дана стаття ставить за мету визначити сутність, елементний склад та структуру, цілі та функції різних учасників регіонального простору при формуванні та управлінні регіональною логістичною системою (РЛС) в умовах сталого розвитку.

У процесі дослідження уточнено зміст взаємозв'язку елементів РЛС, що має двоїстий характер: вони взаємопов'язані у процесі використання регіональних ресурсів та їх перетворення та трансформації у потоці вартості, що здійснюється з метою підвищення рівня добробуту населення. Характер розвитку такої системи та її підпорядкування цілям системи вищого порядку – регіональної соціо-еколого-економічної системи – відбувається у відповідності до умов розвитку останньої. Функціональна роль органів влади щодо управління РЛС полягає саме у визначенні та регулюванні умов для бажаного розвитку РЛС через інформаційні зв'язки з економічними агентами.

Через розкриття природи потоків регіонального простору виділені рівні регіональної логістичної системи як управлінського механізму, цілі та завдання, що перед нею ставляться: просторово-часова та вартісна оптимізація ресурсопотоку (операцій щодо нього); матеріалопотоку (операцій щодо нього); потоку вартості. Останнє формує предмет логістичного аналізу органів влади та повинно здійснюватися з точки зору соціального благополуччя (належний рівень життя за збереження якісних параметрів навколишнього природного середовища), формуючи тим самим базис для прийняття управлінських рішень та формування політики відповідно до принципів сталого розвитку.

Ключові слова: регіональна логістична система, ресурсний потік регіону, управління регіональним розвитком, сталий розвиток регіону, інтеграція

Для цитування: Коблянська І. Структурно-функціональна будова регіональної логістичної системи в контексті забезпечення сталого розвитку регіону. Вісник Київського інституту бізнесу та технологій. 2020. № 1 (43). С. 42-50 DOI: 10.37203/kibit.2020.43.06

STRUCTURE AND FUNCTIONAL DESIGN OF REGIONAL LOGISTIC SYSTEM TO PROVIDE SUSTAINABLE REGIONAL DEVELOPMENT

Abstract. The article is devoted to the study of psychological readiness for family life. The current statistical data Abstract. Modern transformations of the content and forms of economic relations on a logistical basis determine the necessity of appropriate transformation of the authorities' activity in order to ensure the adequacy of regulatory measures implemented. This is especially important in terms of harmonization of regional goals in the context of sustainable development with the objectives of logistical structures operating within the regional space. The logistics methodology in the management of regional development is realized through the formation, abstract modelling, and analysis of the regional logistics system functioning. This article aims to determine the nature, elements' composition and structure, goals and functions of different actors in the regional space in the formation and management of the regional logistics system (RLS) in the context of its sustainable development.

The paper clarifies the content of the interconnection between RLS elements, which is twofold: the actors are interconnected in the process of regional resources use and integrated in the process of their transformation into a value stream with the goal to improve the welfare of the population. The features of the development of such a system and its compliance with the goals of a higher order system (i.e. the regional socio-ecological-economic system) occur under the conditions of development provided by the latter. The functional role of the authorities in managing the RLS lies precisely in defining and

regulating the conditions for the desired development of the RLS through information interconnection with economic agents.

The levels of the RLS as a management mechanism, its goals and tasks are described through the disclosure of the nature of regional flows, and cover: space, time and cost optimization of resource flow, material flow and flow of value. The latter constitutes the subject of logistic analysis of the authorities and should be carried out from the social well-being point of view, thereby providing the basis for policymaking in accordance with the principles of sustainable development.

Keywords: regional logistics system, regional resource flow, management of regional development, sustainable development of the region, integration

Cite as: Koblianska I. (2020) Structure and Functional Design of Regional Logistic System to Provide Sustainable Regional Development. Herald of Kiev Institute of Business and Technology. 1 (43). 42-50
DOI: 10.37203/kibit.2020.43.06

Отримано / Received 06.03.2020
Отримано виправлений варіант / Received in revised form 09.03.2020
Прийнято до друку / Accepted 09.03.2020

Постановка проблеми. Логістика розвивається досить динамічно. На сьогоднішній день сформовано певний фундаментальний та теоретичний базис даної наукової дисципліни, яку загалом можна визначити як науку про управління потоками в економіці. Поширення принципів логістики в бізнес-середовищі вимагає її відповідної трансформації змісту управлінської діяльності в органах влади, що має забезпечити адекватність регулювальних заходів здійснюваних відносно економічних агентів. На регіональному рівні останні мають бути спрямовані на забезпечення екологічної безпечності продуктів, послуг, технологій, досягнення цілей ресурсозбереження, економічної ефективності та конкурентоспроможності, а також підвищення добробуту та благополуччя населення на певній території. У відповідності до цього мають розвиватись і логістичні системи. З цим пов'язується підвищення інтересу вчених до регіональної логістики, теоретико-методичних засад та організаційно-економічних механізмів функціонування регіональних логістичних систем (РЛС).

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Дослідженню проблем використання логістичної методології в регіональному контексті присвячено праці як вітчизняних, так і закордонних вчених. Наявні дослідження охоплюють як ті, що сфокусовані на імplementації логістичного інструментарію в діяльності владних структур з акцентом на вдосконалення сервісів урядових інституцій [1, 2, 3], так і ті, які зосереджуються на трансформації змісту управлінської діяльності та впливу (через набуття системних та інших ознак, що забезпечуються використанням логістичної методології) щодо окремих аспектів регіонального розвитку, зокрема, інновацій [4], а також комплексу процесів та явищ, що мають місце в рамках товаропровідної мережі [5, 6], економіки регіону [7, 8], у тому числі, розглянутої крізь призму її соціо-еколого-економічних характеристик [9–15]. При цьому застосування принципів логістики в регіональному управлінні розглядається як «похідна логістики» в її традиційному розумінні [16] та зумовлене необхідністю вироблення політики та засобів регулюван-

ня діяльності економічних агентів, відповідно до сучасного характеру економічних відносин (взаємозв'язків між економічними агентами) [4, 9, 16] та відповідно до цілей та завдань розвитку регіону [8–11, 13]. Система регіонального управління розглядається як логістична функція, а логістика – як «система управління ресурсами конкретного регіону» [8, с. 25]. У цьому контексті оптимізація використання ресурсів регіону може бути трактована як оптимізаційна задача, що потребує використання логістичного інструментарію управління [13]. Останнє є можливим за умови формування (побудови) логістичної системи відповідного масштабу. Відтак, чітка ідентифікація змісту регіональної логістичної системи є запорукою успішної реалізації логістичних принципів в управлінні регіональним розвитком.

Відзначаючи значний науковий доробок вчених у розвиток концептуальних засад регіональної логістики, слід, однак, вказати й на наявність принципових відмінностей у трактуванні змісту регіональної логістичної системи, її цілей та завдань, елементного складу, рівнів, суб'єктно-об'єктних характеристик та організаційних механізмів втілення. Слід також підкреслити, що недостатньо уваги приділено обґрунтуванню цих параметрів регіональної логістичної системи у контексті необхідності збалансування комплексу соціо-еколого-економічних проблем розвитку територій та досягнення цілей сталого розвитку, зокрема, вирішення завдань ресурсозбереження та оптимального використання ресурсів, забезпечення добробуту та благополуччя населення.

Вищенаведене обумовило мету даної статті, що полягає у визначенні змісту, цільових орієнтирів, елементного складу та функцій різних учасників регіонального простору при формуванні та управлінні регіональною логістичною системою як чинника задіяння та реалізації логістичних інструментів управління для досягнення цілей сталого розвитку. Досягнення вказаної мети потребує розв'язання сукупності таких взаємозв'язаних завдань: уточнення змісту РЛС, її структурно-функціональної будови в регіональному просторі та ролі владних струк-

тур щодо неї; дослідження цільових настанов РЛС та системи вищого порядку (регіональної соціо-еколого-економічної системи), визначення необхідності їх гармонізації; виявлення змістовних рис управління регіональним розвитком, що здійснюється з використанням принципів логістичного управління.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Застосування методології логістичного управління полягає, передусім, у формуванні логістичної системи відповідного масштабу. Тож говорячи про застосування логістичної методології в управлінні розвитком регіону слід з'ясувати питання щодо того, яким чином в даному контексті постає процес «формування логістичної системи», якими є її складові та структура. Виходячи з загального визначення систем, важливою рисою, що характеризує її зміст, є характер (сутність) зв'язку між її елементами [17, с. 117]. Відносно РЛС, таким чином, потребують з'ясування: 1) регіональний аспект взаємозв'язку елементів системи; 2) характер зв'язку між суб'єктами регіонального простору, який визначає «логістичність» системи.

У трактуванні регіонального аспекту логістичної системи вчені є досить однастайними. Так, РЛС виокремлюються за ознакою адміністративно-територіального поділу [8, 11, 18, 19] та об'єктно-функціональному [18, 19]. Даний підхід не викликає заперечень (зокрема, прив'язка до адміністративно-територіального поділу) і є логічним, оскільки дозволяє встановити «зону відповідальності» суб'єктів урядування стосовно регулювання економічних агентів, що формують РЛС. Разом із тим, тут потребують додаткового уточнення питання щодо того, що є «межами» РЛС: господарські суб'єкти, розміщені чи зареєстровані в межах даної адміністративно-територіальної одиниці та (або) ресурси, товари та послуги, що обертаються в межах території? На думку А.Магомедова, факт «розміщення на території» є підставою для окреслення меж РЛС [11]. У дисертаційній роботі Р. Ларіною наголошено на тому, що РЛС – це територіальна організація сфери товарообігу, де поєднуються зусилля виробників товарів і послуг задля оптимізації фінансових, матеріальних і трудових ресурсів, які лежать в основі економічного розвитку регіону [8, с.10]. Така позиція, на наш погляд, є більш обґрунтованою, оскільки дозволяє охопити й тих учасників товароруку, що фізично розташовані поза межами певної адміністративно-територіальної одиниці, але можуть позначатись на екологічних, соціальних та економічних показниках її функціонування (наприклад, національні та глобальні транспортні компанії). Уточнимо, що при цьому доцільно більш широко трактувати спектр задіяних ресурсів, наприклад, враховуючи й ті, що визначають «логістичний потенціал регіону» [20]. Отже,

для встановлення «суб'єктності» господарських одиниць як складових РЛС певної адміністративно-територіальної одиниці, пропонуємо використовувати такий критерій як залучення та використання її ресурсів (інфраструктури, території, простору, природних, соціальних, інституційних, матеріальних, трудових, фінансових та ін.) у процесі їхнього функціонування.

Більш варіативними є точки зору щодо «логістичного» характеру зв'язку між елементами регіональної системи. На думку вчених, він реалізується через участь у процесах товароруку [6, 8], ланцюзі створення вартості [10, с. 470]. При цьому елементи системи поєднуються матеріальними [8, 10, 18], супутніми (як правило, серед них розглядаються фінансові та інформаційні) [18], а також іншими потоками [21] різної природи [16]. У даному контексті підкреслимо, що категорія «товар» є вузлом за категорією «матеріальний потік», що у своєму складі може містити (особливо в умовах екологізації логістичної діяльності [22]) й ті складові, що не можуть бути ідентифіковані як товари (відходи виробництва та споживання, газо-енергетичні викиди та ін.). При цьому, з точки зору сталого розвитку, головного значення набуває саме вартісний аспект – створювана в результаті господарської діяльності вартість, що надалі може бути трансформована у категорії добробуту та благополуччя населення. Тож учасники РЛС можуть бути виділені за ознакою інтегрованості сукупним ресурсним потоком у процесі створення вартості [10, 13].

Серед складових РЛС вирізняють як окремих юридично самостійних суб'єктів [6], так і «макро- та мікрологістичні системи регіону за об'єктами управління та секторами бізнесу» [18], «підсистеми, що забезпечують процес функціонування господарських зв'язків галузей та підприємств економіки регіону у регіональних логістичних ланцюгах» [7]. Коментуючи наведені підходи щодо виділення елементів РЛС зазначимо, що унітарною одиницею є суб'єкт господарювання – юридична особа чи фізична особа-підприємець, разом із тим, для формалізації моделі РЛС доцільним є виділення підсистем, що відображають певні стадії матеріалоруку, зокрема [8, 9]: постачання-виробництво-розподіл-споживання. Такий підхід розкриває основні етапи логістичного процесу під час руху матеріального потоку від початкового джерела до кінцевого споживача. Водночас, слід наголосити на необхідності врахування й постреалізаційного та постспоживчого етапів руху матеріалопотоку, які відбуваються в системі зворотної (реверсивної) логістики [22], що повинна розглядатись як невід'ємна складова регіональної логістичної системи в сучасних умовах [10, 14, 22], а особливо, в контексті реалізації принципів «циркулярної» економіки [23]. Формування

(виокремлення) такого повного інтегрованого ланцюга дозволяє значною мірою зменшити протиріччя соціально-економічного та екологічного аспектів господарського розвитку [10, 13].

Функціональна роль регіональної логістичної системи полягає у тому, що вона постає як «інтеграційний та координаційний механізм раціонального, цільового використання ресурсів у різних формах та структурах їх присутності в регіоні» та є складовою національної логістичної системи [18]. Цим визначаються цільові орієнтири функціонування та розвитку РЛС, що мають двійний характер: з одного боку – самозбереження, а з іншого – збереження системи вищого порядку, до якої ця система входить як частина [24, с. 306, 319-320]. Коментуючи другу частину даної тези підкреслимо, що РЛС є складовою як логістичної системи вищого порядку (міжрегіональної, національної, глобальної), так і одночасно – регіонального простору. Останнє визначає й відповідний характер цілей її функціонування: підтримка належного рівня та покращення соціо-еколого-економічної ситуації в регіоні [10, 11, 13, 14, 19, 21].

Ураховуючи вищезазначене, можна ґрунтовніше підійти до змістовного опису процесу «формування» РЛС та ролі різних агентів у цьому процесі. Логістичні системи – це самоорганізовані, адаптивні системи [7, 19], розвиток яких відбувається відповідно до бізнес-інтересів їхніх учасників та умов зовнішнього середовища. У цьому контексті слід зазначити, що позиція вчених щодо ролі органів влади у процесі формування РЛС не є одноставною і потребує деяких коментарів.

На думку окремих науковців [7, 18], регіональні органи влади постають як суб'єкт управління РЛС. РЛС, зокрема, розглядаються як об'єкт консолідації управлінських впливів органів влади [18]. За твердженням О. Мороз, ці структури визначають «напрями формування структури РЛС», виходячи з оцінки передумов розвитку, що склались в регіоні. Органи влади створюють «умови для взаємодії підприємств щодо формування логістичних ланцюгів», стимулюючи тим самим розвиток підсистем РЛС [7]. Таке твердження є, певною мірою, дискусійним, адже процеси логістизації (інтеграції учасників ресурсоруху) носять об'єктивний характер, зумовлений конкурентними умовами та очікуваними результатами інтеграції (отримання конкурентних переваг через зниження витрат, зокрема, трансакційних, та (чи) забезпечення кращого сервісу), тож «умови для взаємодії підприємств» – це, передусім, бізнес-клімат та умови розвитку та ведення бізнесу, що прямо не мають цілей логістизації. Вплив органів влади на структуру РЛС здійснюється через формування умов для розвитку тих чи інших галузей господарського комплексу шляхом визначення умов

доступу до ресурсів (через ціни, адміністративне регулювання) тощо, а отже, також є, певною мірою, опосередкованим. Звісно, слід зважити й на те, що у певних сферах, головним чином – соціально та екологічно значущих (переробка відходів, постачання окремих видів ресурсів), органи влади постають як активні учасники процесів ресурсоруху у регіональній площині, але непрямо – в особі суб'єктів господарювання комунальної форми власності. Водночас, діяльність таких підприємств як елементів РЛС також підпорядковується бізнес-інтересам. Таким чином, можна погодитись із думкою О. Мороз в частині, що стосується того, що функціональна роль органів влади у процесі формування РЛС визначається створюваними умовами [7], але не для взаємодії підприємств, а ширше: розвитку бізнесу, розвитку торгівлі, розвитку споживчого ринку, розвитку транспортної інфраструктури. Ці чинники є визначальними для функціонування регіональних логістичних систем [3, 25], до не менш важливих можна віднести природно-ресурсний [11], соціальний, людський, інституційний капітал та ін [20].

Отже, підкреслимо, що безпосередні рішення з управління матеріальним потоком приймаються суб'єктами господарювання, але за певних умов, які визначаються органами влади. Активна позиція органів влади щодо розвитку РЛС формується внаслідок застосування ними методології логістики для вивчення особливостей просторової взаємодії учасників регіонального господарського простору та формування відповідних механізмів зворотного зв'язку. Тож функціональна роль органів влади щодо управління РЛС полягає саме у визначенні та регулюванні умов для бажаного (з точки зору цілей регіональної соціо-еколого-економічної системи) розвитку РЛС через інформаційні зв'язки з економічними агентами (рис. 1).

Підсумовуючи вищенаведене, логістичну систему можна розглядати як сукупність елементів-ланок, що власне, і формують потік (здіяний у процесах створення потоку), визначають його відмітні характеристики, та є засобами впливу на них для досягнення кінцевого результату функціонування логістичної системи – доставки потрібного товару в потрібній кількості та якості, в потрібне місце та час, визначеному споживачу та з необхідним рівнем витрат. Це є справедливим і для регіональної логістичної системи. При цьому елементи регіональної системи як складові логістичної системи взаємопов'язані у процесі використання регіональних ресурсів, їх перетворення та трансформацію у потік ресурсів/товарів та послуг/вартості, що здійснюється з метою підвищення рівня добробуту населення. Характер розвитку такої системи, її підпорядкування цілям системи вищого порядку – регіональної соціо-еколого-економічної системи відбувається

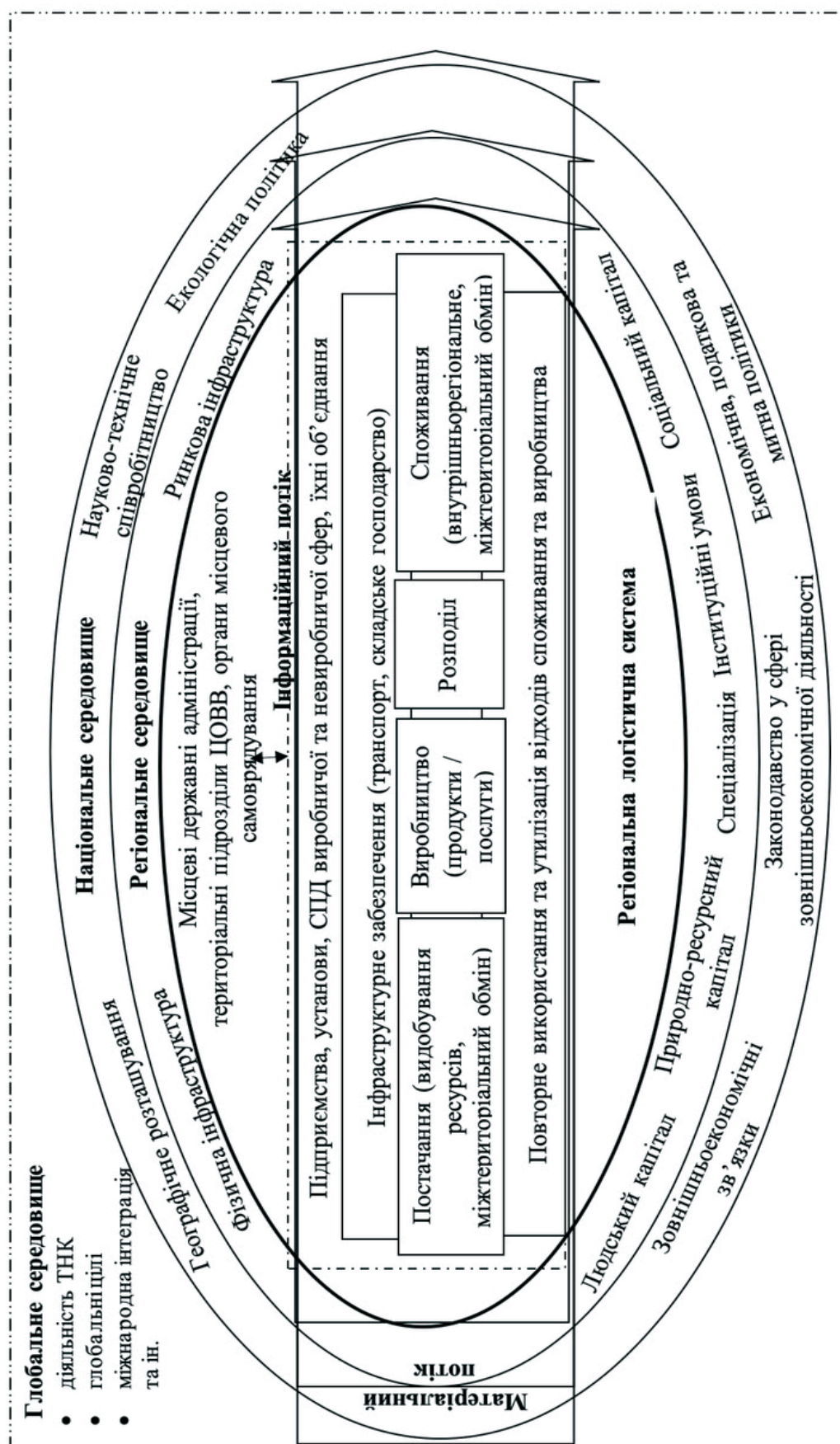

Рис. 1. Структурний зріз регіональної логістичної системи в контурі регіонального, національного та глобального середовища (авторська розробка)

у відповідності до інституційних, нормативних, природних, соціально-економічних умов розвитку такої системи.

Отже, логістична система є тим «містком», що одночасно поєднує економічну систему з екосистемою [15], а залучення широкого спектра регіональних ресурсів різного роду у процесі функціонування РЛС підсилює необхідність застосування логістичного підходу в цілях еколого-економічного управління регіональним розвитком та забезпечення відповідності РЛС принципам сталого розвитку. Це означає необхідність мислення категоріями логістики – потоків, процесів, взаємозв'язків, та відображення такого підходу із трансформацією організаційних, інституційних засад функціонування владних структур, а також методологічної основи прийняття управлінських рішень та методів їх імплементації.

Відповідно, регіональна логістична система – з одного боку, це об'єктивно існуюча сукупність інтегрованих в єдиному процесі управління матеріальним потоком структурних ланок (рис. 1), а з іншого – це абстрактна модель, об'єкт дослідження щодо якого здійснюється формування управлінських впливів владних структур, що має на меті забезпечити адекватність управлінських рішень існуючому характеру економічних відносин [16, 18], а також відповідність їхнього розвитку принципам сталого розвитку. Саме таким чином може бути досягнуто інтегрований характер сталого управління регіональним розвитком.

Модель РЛС має адекватно відображати реально функціонуючу логістичну систему та відображати всі взаємозв'язки, суттєві з точки зору цілей дослідження і регулювання [16, с. 265]. На наш погляд, формуючи модель РЛС слід враховувати, що її елементи характеризуються двоїстим характером зв'язків: через участь у використанні ресурсів регіону та формуванні матеріального потоку. Перші мають характер конкурентних відносин, інші – відносин взаємодії. Модель РЛС, відтак, є відображенням взаємозв'язків залучення ресурсів (ресурси-товари), а також взаємозв'язків поєднання потенціалів (ресурси-цінність).

Розглядаючи матеріальний потік, що виступає інтегруючим елементом РЛС (рис. 1), слід зробити ряд важливих зауважень. За своєю онтологічною сутністю матеріальний потік є втіленням (поєднанням) соціальної та природної компонент [26, 27] у різних їх формах поєднання, тож важливими складовими (прошарками) РЛС є природне середовище та соціум. Розмаїття поєднань (альтернативи використання соціумом природного базису) втілюється у сфері виробництва (матеріального та нематеріального) та споживання, що з'єднані підсистемою розподілу та інфраструктурного забезпечення.

Природу потокової форми руху економічної матерії в регіональному просторі можна розгля-

дати з таких позицій: потік ресурсів, що залучається у процес обробки (переробки) трансформується у потік товарів, що залучається у процес товароруху з формуванням потоку вартості, яка надалі залучається у процес суспільного (регіонального) розвитку. На кожному з вказаних етапів відбувається «додавання» додаткових компонентів (структур): на першому – це операції з добування, переробки, транспортування ресурсів, на другому – операції з обміну, розподілу в системі торгівельного обслуговування, а також послуги (сервісне обслуговування, ремонт), на третьому – постає питання про вартість суспільних благ, що створюються в процесі виробництва / обміну / споживання, зокрема, здатність забезпечувати суспільний добробут за збереження природного середовища. Цим пояснюються рівні регіональної логістичної системи як управлінського механізму, цілі та завдання, що перед нею ставляться (рис. 2):

- просторово-часова та вартісна оптимізація ресурсопотоку (операцій щодо нього);
- просторово-часова та вартісна оптимізація матеріалопотоку (операцій щодо нього);
- просторово-часова оптимізація потоку вартості.

Просторово-часова оптимізація вартісного потоку має, передусім, здійснюватися з точки зору соціального благополуччя (належний рівень життя за збереження якісних параметрів навколишнього природного середовища). Це є прерогативою органів влади, і полягає, фактично, у створенні таких інституційних, інфраструктурних умов, які б забезпечували поєднання соціальних, економічних та екологічних цілей функціонування РЛС та регіональної системи. Тож РЛС за такого розгляду набуває комплексного багаторівневого [18] характеру, а матеріалопотоки регулюються з урахуванням екологічних та соціальних цілей.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Отже, підсумовуючи, зазначимо, що суб'єктно-функціональний вимір регіональної логістичної системи формують підприємства різних галузей регіону, органи влади, поєднані організаційними, економічними, інформаційними, технічними взаємовідносинами, відносинами взаємодії та підпорядкування, у процесі створення вартості. З іншого боку, об'єктивною основою їхнього функціонування є природно-ресурсний, людський та соціальний капітал, інші ресурси регіону.

Логістичність системи вимірюється ступенем узгодженості дій цих суб'єктів, їх інтеграцією у процесі створення вартості – валового регіонального продукту при досягненні цілей мінімізації суспільних витрат (соціальних, екологічних, економічних витрат).

Таким чином управління регіональним розвитком з використанням принципів логістики

Рис. 2. Ієрархія цілей в рамках регіональної логістичної системи авторська розробка

можна трактувати як діяльність із планування, організації, мотивації, контролю діяльності економічних агентів, що виходить із розуміння змісту їх взаємовідносин та інтеграційних відносин, який полягає в участі у процесах формування / трансформації / руху різних потоків, сформованих з використанням та залученням регіональних ресурсів. Це є засобом досягнення цілей інтегрованого управління сталим розвитком на регіональному, міжрегіональному та національному рівні, за умови розробки відповідної формалізованої моделі РЛС з відображенням усього комплексу соціо-еколого-економічних зв'язків, що може становити предмет подальших досліджень у цій сфері.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Чала Н.Д. Логістичні рішення як інструмент підвищення ефективності діяльності місцевих органів влади. Теорія та практика державного управління. 2008. Вип.1 (20). С. 171-178.
2. Смирнов І.Г. Логістичний чинник у процесах підвищення ефективності муніципальної сфери в Україні. Економічний часопис-XXI. 2009. Вип. 1-2. С. 47-50.
3. Смирнов І.Г. Геопросторові рівні логістичних систем та чинники їх формування. 2010. URL: http://www.rusnauka.com/14_NPRT_2010/Economics/66690.doc.htm
4. Чернова О.А. Логистический подход к управлению инновационным развитием региональной экономики. Научные ведомости БелГУ. 2009. № 9 (64). С.41-47
5. Прокофьева Т. А., Лопаткин О. М. Логистика транспортно-распределительных систем: Региональный аспект. М.: РКонсульт, 2003. 400 с.
6. Рабаданова И.А. Формирование и развитие региональной логистической системы Новосибирской области. Автореферат на соискание науч. степени кандидата экон. наук : спец. 08.00.05. Москва. ОАО «Институт исследования товародвижения и конъюнктуры оптового рынка», 2008. 20 с.
7. Мороз О.Д. Формування регіональних логістичних систем: автореферат дис. на здоб. кандидата

економічних наук зі спец. 08.00.05. Луцьк. Луцький Національний технічний університет. 2010. 20 с.

8. Ларіна Р. Р. Теоретико-методологічні основи формування регіональних логістичних систем: дисертація на здоб. доктора економічних наук за спец. 08.10.01. Донецьк. Донецький державний університет управління. 2005. 490 с.

9. Хвищун Н.В. Принципи логістичного забезпечення розвитку регіону. Вісник Національного університету «Львівська політехніка». 2012. № 749. С.507-512.

10. Григорьев М. Н., Уваров С. А. Логистика. Базовый курс: учебник. М.: Издательство Юрайт, 2011. 782 с.

11. Магомедов А. М. Управление региональной экономикой – логистический подход. УЕКС. Электронный научный журнал. 2012. №12 (48). URL: <http://uecs.ru/finansi-i-kredit/item/1744-2012-12-05-10-58-49?pop=1&tmpl=component&print=1>

12. Омельченко В. Я. Логістична стратегія розвитку світової економіки в умовах глобалізації: автореферат дис. на здоб. доктора економічних наук зі спец. 08.00.02. Донецьк. Донецький Національний університет. 2009. 39 с.

13. Мішенін Є.В., Коблянська І.І. Логістичні основи сталого соціально-економічного розвитку регіону. Вісник Сумського національного аграрного ун-ту: науковий журнал. Сер. «Економіка і менеджмент». 2014. № 5(60). С. 3-8.

14. Bloemhof-Ruwaard J., Quariguasi-Frota-Neto J., Nunen J.A.E.E. & Heck E. Designing and evaluating sustainable logistics networks. International Journal of Production Economics. 2008. 111. 195-208. DOI: 10.1016/j.ijpe.2006.10.014.

15. Tan X.C., Liu D.C., Li Zheng, Wang H.Y., Zhou J.X. Research on the sustainable development-oriented regional logistic planning. Int. J. Services Operations and Informatics. 2006. Vol. 1, No. 1(2). P. 174 – 186.

16. Берданова О.В., Борщ Г. А., Вакуленко В. М., Васильева О. І., Гринчук Н. М. та ін. Інструменти регіонального розвитку в Україні: навч. посіб.; за ред. В. М. Вакуленка, О. В. Берданової. К.: НАДУ, 2013. 286 с.

17. Уемов А. И. Системный подход и общая теория систем. М.: «Мысль», 1978. 272 с.

18. Лукиных В.Ф. Теория и методология управления многоуровневой региональной логистической системой : автореф. на соискание науч. степени доктора экон. наук по спец. 08.00.05. Санкт-Петербург : ФГБОУ ВПО «Санкт-Петербургский государственный инженерно-экономический университет», 2011. 40 с.

19. Усманова С. Б. Формирование и развитие мезологистических систем региона: автореф. на соискание науч. степени кандидата экон. наук по спец. 08.00.05. Екатеринбург : ГОУ ВПО «Уральский государственный экономический университет», 2007. 25 с.

20. Коблянська І. І., Рибалко Н. О., Міщенко О. В. Логістичний потенціал регіону: сутність і методичний підхід щодо його оцінювання. Вісник Сумського державного університету. Серія Економіка. 2015. № 2. С. 23-30.

21. Чортюк Ю. В., Родимченко А. О. Формування організаційно-економічного механізму управління еколого орієнтованою регіональною логістичною системою. Економічний часопис-XXI. 2014. № 9-10(2). С. 60-63.

22. Мішенін Є.В., Коблянська І.І., Устік Т.В., Ярова І.Є. Екологоорієнтоване логістичне управління виробництвом: монографія; за наук. ред. д.е.н., проф. Є. В. Мішеніна. Суми: ТОВ «ТД «Папірус», 2013. 260 с.

23. Мишенин Е.В., Коблянская И.И. Перспективы и механизмы развития «циркулярной» экономики в глобальной среде. Маркетинг і менеджмент інновацій. 2017. № 2. С.329-343.

24. Афанасенко И., Борисова В. Экономическая логистика: Учебник для вузов. Стандарт третьего поколения. СПб.: Питер, 2013. 432 с.

25. Белякова Е. В. Инновационное управление в региональных логистических системах. Проблемы современной экономики. 2008. № 2 (26). URL: <http://www.m-economy.ru/art.php?nArtId=2039>

26. Соснина Т. Н. Материальные потоки производства (Теория функционирования): Учеб. пособие. Самара : Самар. аэрокосм. университет, 1997. 243с.

27. Коблянська І.І. Онтологічна характеристика соціо-еколого-економічних взаємодій як основа для формування управлінських механізмів у цій сфері. Економіка та суспільство. 2017. № 13. URL: <http://economyandsociety.in.ua/journal-13/20-stati-13/1562-koblyanska-i-i>

REFERENCES

1. Chala, N.D. (2008). Lohistychni rishennia yak instrument pidvyshchennia efektyvnosti diialnosti mistsevykh orhaniv vlady. Teoriia ta praktyka derzhavnoho upravlinnia, 1 (20), 171-178.

2. Smyrnov, I.H. (2009). Lohistychnyi chynnyk u protsesakh pidvyshchennia efektyvnosti munitsypalnoi sfery v Ukraini. Ekonomichnyi chasopys-XXI – Economic Annals – XXI, 1-2, 47-50.

3. Smyrnov, I.H. (2010). Neoprostorovi rivni lohistychnykh system ta chynnyky yikh formuvannia. URL: http://www.rusnauka.com/14_NPRT_2010/Economics/66690.doc.htm

4. Chernova, O.A. (2009). Lohystycheskyi podkhod k upravleniu innovatsionnym rozvytyem rehionalnoi ekonomiky. Nauchnye vedomosti BelHU, 9 (64), 41-47.

5. Prokofeva, T. A., & Lopatkyn, O. M. (2003). Lohystyka transportno-raspredelytelnykh system: Rehionalnyi aspekt. M.: RKonsult.

6. Rabadanova, Y.A. (2008). Formyrovanye i rozvytye rehionalnoi lohystycheskoi systemy Novosybyrskoi oblasti. Avtoreferat na soyskanye nauch. stepeny kandydata ekon. nauk. Moskva: OAO Instytut issledovanyia tovarodvyzheniya i koniyunktury optovoho rynku.

7. Moroz, O.D. (2010). Formuvannia rehionalnykh lohistychnykh system: avtoreferat dys. na здob. kandydata ekonomichnykh nauk. Luts'k: Luts'kyi Natsionalnyi tekhnichnyi universytet.

8. Larina, R. R. (2005). Teoretyko-metodolohichni osnovy formuvannia rehionalnykh lohistychnykh system: dysertatsiia na здob. doktora ekonomichnykh nauk. Donetsk: Donetskyy derzhavnyi universytet upravlinnia.

9. Khvyshchun, N.V. (2012). Pryntsypy lohistychnoho zabezpechennia rozvytku rehionu. Visnyk Natsionalnoho universytetu «Lvivska politekhnika», 749, 507-512.

10. Hryhorev, M. N., & Uvarov, S. A. (2014). Lohystyka. Bazovyi kurs: uchebnyk. Moscow: Yurait.

11. Mahomedov, A. M. (2012). Upravlenye rehionalnoi ekonomykoi – lohystycheskyi podkhod. UEKS, 12 (48). URL: <http://uecs.ru/finansi-i-kredit/item/1744-2012-12-05-10-58-49?pop=1&tmpl=component&print=1>

12. Omelchenko, V. Ya. (2009). Lohistychna stratehiia rozvytku svitovoi ekonomiky v umovakh hlobalizatsii: avtoreferat dys. na zdob. doktora ekonomichnykh nauk. Donetsk: Donetskyi Natsionalnyi universytet.
13. Mishenin, Ye.V., & Koblianska, I.I. (2014). Lohistychni osnovy staloho sotsialno-ekonomichnoho rozvytku rehionu. Visnyk Sumskoho natsionalnoho ahrarnoho unyversytetu. Ser. «Ekonomika i menedzhment», 5(60), S. 3-8.
14. Bloemhof-Ruwaard, J., Quariguasi-Frota-Neto, J., Nunen, J.A.E.E. & Heck, E. (2008). Designing and evaluating sustainable logistics networks. *International Journal of Production Economics*, 111, 195-208. DOI: 10.1016/j.ijpe.2006.10.014.
15. Tan, X.C., Liu, D.C., Li, Zheng, Wang, H.Y., & Zhou, J.X. (2006). Research on the sustainable development-oriented regional logistic planning. *Int. J. Services Operations and Informatics*, 1: 1(2), 174 – 186.
16. Berdanova, O.V., Borshch, H. A., Vakulenko, V. M., Vasylieva, O. I., Hrynychuk N. M. et al. (2013). *Instrumenty rehionalnoho rozvytku v Ukraini: navch. posib.*; za red. V. M. Vakulenko, O. V. Berdanovoi. Kyiv: NADU.
17. Uemov, A. Y. (1978). *Systemnyi podkhod i obshchaia teoriia system*. Moscow: Mysl.
18. Lukynykh, V.F. (2011). *Teoriia i metodolohyia upravleniia mnohourovnevoi rehyonalnoi lohystycheskoi systemoi* : avtoref. na soyskanye nauch. stepeny doktora ekon. nauk. Sankt-Peterburh: Sankt-Peterburhskiy hosudarstvennyi inzhenerno-ekonomycheskyy unyversytet.
19. Usmanova, S. B. (2007). *Formyrovanye i razvytye mezolohystycheskykh system rehyona*: avtoref. na soyskanye nauch. stepeny kandydata ekon. nauk. Ekaterynburh: Uralskyi hosudarstvennyi ekonomycheskyy unyversytet.
20. Koblianska, I. I., Rybalko, N. O., & Mishchenko, O. V. (2015). Lohistychnyi potentsial rehionu: sutnist i metodychnyi pidkhid shchodo yoho otsiniuvannia. *Visnyk Sumskoho derzhavnogo universytetu. Seriia Ekonomika*, 2, 23-30.
21. Chortok, Yu. V., & Rodymchenko, A. O. (2014). Formuvannia orhanizatsiino-ekonomichnoho mekhanizmu upravlinnia ekoloho oriientovanoiu rehionalnoiu lohistychnoiu systemoiu. *Ekonomichnyi chasopys-XXI – Economic Annals-XXI*, 9-10(2), 60-63.
22. Mishenin, Ye.V., Koblianska, I.I., Ustik, T.V., & Yarova, I.Ie. (2013). *Ekolohoorientovane lohistychnie upravlinnia vyrobnytstvom*: za nauk. red. d.e.n., prof. Ye. V. Mishenina. Sumy: TOV TD Papirus.
23. Myshenyn, E.V., Koblianska, I.I. (2017). *Perspektyvy i mekhanizmy razvytyia «tsyrkuliarnoi» ekonomiky v hlobalnoi srede. Marketynh i menedzhment innovatsii – Marketing and Management of Innovations*, 2, 329-343.
24. Afanasenko, I., & Borysova V. (2013). *Ekonomycheskaia lohystyka: Uchebnyk dlia vuzov. Standart treteho pokoleniia*. Sankt-Peterburh: Pyter.
25. Beliakova, E. V. (2008). *Innovatsyonnoe upravleniye v rehyonalnykh lohystycheskykh systemakh. Problemy sovremennoi ekonomiky*, 2 (26). URL: <http://www.m-economy.ru/art.php?nArtId=2039>
26. Sosnyna, T. N. (1997). *Materyalnye potoky proyzvodstva (Teoriia funktsyonyrovanyia): Ucheb. posobyie*. Samara: Samaskiy aerokosm. unyversytet.
27. Koblianska, I.I. (2017). *Ontolohichna kharakterystyka sotsio-ekoloho-ekonomichnykh vzaiemodii yak osnova dlia formuvannia upravlinskykh mekhanizmiv u tsii sferi. Ekonomika ta suspilstvo*, 13. URL: <http://economyandsociety.in.ua/journal-13/20-stati-13/1562-koblyanska-i-i>
-